Vught

Raadsvoorstel

Onderwerp	Regioplan en centrumregeling doordecentralisatie beschermd wonen
Afdeling	Afdeling Ontwikkeling
Datum behandeling in B&W:	28 september 2021
Datum raadsvergadering	25 november 2021
Nummer	
Documentnummer	INT/21 - 448713
Zaaknummer	Z21 - 241018
Afdelingshoofd	K.J.P.C. van der Velden

Voorstel

1. Het Regioplan Doordecentralisatie Beschermd Wonen, regio Meijerij en Bommelerwaard 2022-2025 vast te stellen.

2. Toestemming te verlenen aan het College van Burgemeester en Wethouders om de Centrumregeling Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en aanverwante taken, Regio Meierij en Bommelerwaard 2022-2025 vast te stellen ex artikel 1, tweede lid Wgr.

Eerdere besluitvorming

De regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2020 e.v. is vastgesteld in de raad op 12 december 2019.

Inleiding

In 2015 publiceerde commissie Dannenberg het rapport 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis'. De strekking van het rapport is dat passende ondersteuning in de thuissituatie ervoor zorgt dat mensen met psychische en sociaal-maatschappelijke problemen zelfstandiger worden/blijven. In 2019 is in regio Meierij en Bommelerwaard de Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2020 e.v. vastgesteld met hierin de ambities op deze beleidsterreinen. Voor Beschermd Wonen is de ambitie 'mensen die een beroep moeten doen op Beschermd Wonen, wonen zo zelfstandig mogelijk in de wijk'. Dit sluit aan bij de transformatie conform de commissie Dannenberg.

Om deze transformatie te stimuleren heeft het Rijk de doordecentralisatie ontwikkeld. Het Rijk heeft besloten dat per 1 januari 2022 alle gemeenten samen inhoudelijk verantwoordelijk worden voor Beschermd Wonen en vanaf 1 januari 2023 ook financieel. In de regio Meierij en Bommelerwaard verschuiven verantwoordelijkheden van centrumgemeente 's-Hertogenbosch

naar de regiogemeenten. De transformatie ondersteunt de beweging van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis zoals verwoord in het rapport Dannenberg. Daarnaast is er ook voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang besloten dat er een afspraken moeten worden gemaakt over een niet vrijblijvende Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO).

In het voorliggend Regioplan werken we deze transformatie nog concreter met elkaar uit. Middels inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid op lokaal gebied, wil het Rijk bereiken dat de transformatie ook door lokale gemeenten opgepakt wordt. Het Rijk benadrukt wel dat de doordecentralisatie een proces is van 10 jaar en dat het van belang is om regionale samenwerking te blijven behouden.

Met het Regioplan en de Centrumregeling zorgen we voor heldere afspraken tussen gemeenten in de regio Meierij en Bommelerwaard voor de komende vier jaar op inhoud, samenwerkingen financiën. De focus ligt op het creëren van lokale voorzieningen passend bij de bouwstenen van Thuis in de Wijk:

- Goed wonen
- Gezonde financiën
- Waardevolle dag invulling
- Passende ondersteuning
- Fijne leefomgeving

Het is belangrijk dat kwetsbare inwoners gebruik kunnen maken van voorzieningen in de wijk om de door en uitstroom vanuit Beschermd Wonen naar zelfstandig wonen te bevorderen. Doordat we de komende vier jaar met elkaar blijven samenwerken kunnen we inhoudelijk met elkaar optrekken en de financiële risico's verminderen.

Beoogd effect

Het Regioplan en de Centrumregeling dragen bij aan het ontwikkelen van een lokaal en integraal aanbod van voorzieningen die het mogelijk maken voor de doelgroep van Beschermd Wonen om zo zelfstandig mogelijk te wonen met zorg en ondersteuning. We maken met de regiogemeenten concrete afspraken over de samenwerking en financiën.

Argumenten

1.1 Het Regioplan is een concrete uitwerking van de ambitie op Beschermd Wonen uit de Regiovisie.
In de Regiovisie hebben we de ambitie opgenomen dat mensen die een beroep doen op Beschermd Wonen zo zelfstandig mogelijk wonen. Hierbij volgen we de beweging van Thuis in de Wijk. We ontwikkelen een integrale ondersteuning voor kwetsbare mensen in de wijk, met aandacht voor de leefomgeving, daginvulling en financiën. Om hier concreet vorm aan te geven is het noodzakelijk dat elke gemeente in de regio lokaal basisvoorzieningen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid opzet, of bestaande voorzieningen toegankelijk maakt. Dit is essentieel om de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis succesvol te laten zijn.

1.2 Het Regioplan wordt gedragen door alle betrokken partijen.
De basis van het Regioplan zijn concrete afspraken over de lokale set aan basisvoorzieningen in de regio Meierij en Bommelerwaard. We hebben de concrete invulling middels vijf themasessies vormgegeven met betrokkenen uit de regio (beleidsmedewerkers, zorgaanbieders,

woningcorporatie, medewerkers van de uitvoering etc). Op 23 juni 2021 is er een gezamenlijke bijeenkomst geweest van de gemeenteraden en adviesraden om hen te informeren. De opbrengst is opgenomen in de voorliggende stukken.

1.3 Het Regioplan bevordert de integraliteit.
Door middel van het Regioplan willen we een set aan basisvoorzieningen creëren, zodat elke inwoner in de regio Meierij en Bommelerwaard dezelfde zorg en ondersteuning ontvangt ongeacht waar hij woont. We nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid op voor deze doelgroep.

1.4 Het Regioplan sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen en eisen.
Volgens de commissie Dannenberg en de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) moet elke gemeente aan het eind van 2021 een vastgesteld Regioplan hebben waarin afspraken staan over de inhoud, samenwerking en financiën na de doordecentralisatie. Hierin is regionale samenwerking belangrijk, om de continuïteit van zorg te borgen. De commissie Dannenberg heeft in 2015 aangegeven dat de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis minimaal 15 jaar zal duren en dat de gemeenten deze tijd ook hard nodig hebben om alles goed in te regelen. Met het vaststellen van het Regioplan lopen we ruimschoots binnen dit tijdspad.

1.5 Het regioplan stimuleert de lokale verantwoordelijkheid.
In onze regio werken we met succes al een aantal jaar intensief samen. De gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gevoeld, ondanks dat we nog vanuit een centrumgemeente constructie werkte. Om deze lokale verantwoordelijkheid nog meer te stimuleren hebben we een regionale samenwerking opgezet die de lokale verantwoordelijkheid stimuleert. Deze lokale verantwoordelijkheid is nodig om succesvol de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis te maken.

2.1 De Centrumregeling is een uitwerking van de governance die aansluit bij de eigen van het NvO.
In de NvO hebben alle gemeenten afgesproken zorg te dragen voor een vastgestelde vorm van governance. Hierin is enige vorm van regionale samenwerking verplicht. Het is aan gemeenten om dit op hun eigen manier vorm te geven. In de centrumregeling moeten o.a. afspraken staan over de inkoop, het verminderen van administratieve lasten en governance.

2.2 De Centrumregeling sluit qua governance aan bij onze inhoudelijke ambities.
Om de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis te maken spreken we vooral de inhoudelijke verantwoordelijkheid aan. Het is nodig dat elke gemeente zich voorbereid op de komst van de Beschermd Wonen cliënten. We doen al heel veel goed in onze regio, maar staan op veel punten ook nog op het startpunt. Om ons de komende jaren goed te kunnen focussen op de inhoud houden we elkaar als regio vast. We werken vanuit een regionaal kader, maar verliezen hierbij de lokale verantwoordelijkheid niet uit het oog.

2.3 De Centrumregeling zorgt voor het verminderen van de financiële risico's.
Doordat we elkaar de komende jaren ook financieel vasthouden en doordat we de bedrijfsvoering op Beschermd Wonen effectief kunnen inrichten, verminderen we de financiële risico's. Doordat er nog geen zicht is op de uitwerking van verschillende ontwikkelingen (o.a. de uitname van de Wet langdurige zorg, of het landelijk gemiddelde qua uitstroom ook aansluit bij onze gemiddelde uitstroom en de ontwikkeling van de doelgroep), is het werken vanuit een regionaal budget heel

wenselijk. Op deze manier kunnen we de financiële risico's breder met elkaar opvangen, in plaats van elke gemeente voor zichzelf.

Kanttekeningen

1.1 De onderlinge afhankelijkheid tussen gemeenten voor het behalen van de doelen is groot.

Iedere gemeente heeft een inspanningsverplichting om de lokale set van basisvoorzieningen te realiseren en om het budget hiervoor te oormerken. Of het lukt om in 4 jaar tijd de voorzieningen zodanig te ontwikkelen, dan wel om te vormen naar toegankelijke voorzieningen voor de doelgroep, is van veel factoren afhankelijk. Wanneer de lokale set aan voorzieningen niet is gerealiseerd lukt het niet om de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis binnen de afgesproken tijd te halen. Wanneer kwetsbare inwoners niet de juiste zorg en ondersteuning kunnen krijgen in de wijk blijven zij onnodig in intramurale voorzieningen. Dit zorgt voor hogere kosten voor Beschermd Wonen. We willen dit risico verkleinen door met elkaar mee te kijken en de ontwikkeling in iedere gemeente te monitoren. Na twee jaar maken we een voorlopige tussenstand op. Iedere gemeente maakt een lokaal uitvoeringsprogramma en levert menskracht voor de regionale samenwerking. De taken voor deze functies staan uitgewerkt. Wanneer een gemeente er niet in slaagt om de beoogde inzet te leveren heeft dit direct resultaat op het behalen van de doelen uit het regioplan. Er wordt gewerkt vanuit vertrouwen en solidariteit en daarom zijn er ook geen sancties opgenomen.

1.2 Financiële risico's liggen met name bij de onzekere ontwikkeling van de kosten voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Er is een aantal onzekerheden als het gaat om de omvang van het budget voor Beschermd Wonen.

- Door instroom van cliënten Beschermd Wonen in de Wlz neemt het budget af.
- Er zijn aannames gedaan op basis van de te verwachten aantallen in onze regio. In de septembercirculaire komt er pas duidelijkheid over de definitieve uitnamen uit het budget.
- Ontwikkelingen binnen de doelgroep zijn niet helemaal te overzien en we weten niet of de uitstroom aansluit bij de aannames die hierover landelijk zijn gedaan.
- De maatschappelijke opvang blijft tot en met 2025 onder een centrumgemeente constructie vallen. Op dit moment hebben we een structureel tekort van €1,4 miljoen op het Rijksbudget van de maatschappelijke opvang. We vangen dit momenteel op vanuit de reserve Beschermd Wonen. Er is in de transformatieopgave van de maatschappelijke opgave een taakstellende bezuiniging afgesproken. De verwachtte realisatie datum daarvan is 01 januari 2024. We blijven in de komende jaren als regio financieel solidair aan maatschappelijke opvang.

Met de reserve Beschermd Wonen kunnen we de komende jaren tekorten nog opvangen. De meerjarige begroting blijft positief. Echter zijn hier nog niet de doorrekeningen van de Wlz en de nieuwe inkoop in meegenomen.

Financiën

Vanaf 1 januari 2023 krijgt elke gemeente voor een periode van 10 jaar, stapsgewijs een (toenemend) budget voor nieuwe cliënten Beschermd Wonen. Deze opbouw is gebaseerd op een landelijk gemiddelde instroom. Het is nog onduidelijk of dit landelijk gemiddelde past bij de werkelijke instroom in onze regio. Ook zien we de afgelopen jaren een toename van het aantal

cliënten in Beschermd Wonen. Dit is voor iedere gemeente een financieel risico wanneer de instroom hoger is dan begroot in het lokale budget. Om dit risico de eerste vier jaar te beperken is in het Regioplan opgenomen dat we in de jaren 2022-2025 nog werken met een regionaal budget.

Het regionaal budget bestaat uit het budget van de centrumgemeente plus de uitkering aan de lokale gemeenten voor de nieuwe cliënten. De regiogemeenten oormerken dit geld en een eventueel opgebouwde reserve, op de lokale begroting voor Beschermd Wonen.

Het landelijk vastgesteld, objectief verdeelmodel dat ingaat op 1 januari 2023 betekent een voordeel voor onze regio van €5 miljoen stapsgewijs over een periode van 10 jaar. Voor de uitvoering van het lokale programma en om recht te doen aan de lokale verantwoordelijkheid krijgt iedere gemeente elk jaar een vrij te besteden lokaal uitvoeringsbudget. Het totale lokale uitvoeringsbudget is vastgesteld op het huidige percentage voor innovatie in de regio. Dat is 2% van het totale regionale budget en wordt verdeeld conform een verdeelsleutel. We starten hiermee vanaf 1 januari 2022. Dus een jaar eerder dan het Rijk lokale budgetten toekent. Dit betekent dat voor 2022 Vught nog geen middelen van het Rijk krijgt, maar wel middelen toegekend krijgt uit het regionaal budget voor het lokaal uitvoeringsbudget.

Om de financiële risico's te beperken werken we met een reeds bestaande regionale reserve. Na 10 jaar is het regionale budget beëindigd en dan verdelen we de reserve indien deze een positief saldo laat zien. We spreken af financieel solidair te zijn bij eventuele tekorten. Hiervoor is het aandeel inwoners binnen de regio als verdeelsleutel afgesproken.

Communicatie

Het Regioplan wordt in de hele regio Meierij en Bommelerwaard gepubliceerd.

Burgemeester en wethouders van Vught,

De secretaris | de burgemeester

drs. H.C. de Visch Eybergen | R.J. van de Mortel

Openbare bijlage(n):

1. Regioplan Doordecentralisatie Beschermd Wonen Regio Meierij en Bommelerwaard 2022-2025

2. Centrumregeling Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en aanverwante taken regio Meierij en Bommelerwaard 2022 – 2025

Vught

3. RB beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2020 e.v.

4. Advies Adviesraden Regioplan Doordecentralisatie regio Meierij en Bommelerwaard

5. Regionale reactie Adviesraden Regioplan Doordecentralisatie

6. Lokale reactie advies ASD Regioplan Doordecentralisatie

Vertrouwelijke bijlage(n):	Nee
Bijlagen onder geheimhouding:	Nee